

Határozatok Tára

T-163/18. sz. ügy

(kivonatos közzététel)

**Gabriel Amisi Kumba
kontra
az Európai Unió Tanácsa**

A Törvényszék ítélete (kibővített kilencedik tanács), 2020. február 12.

„Közös kül- és biztonságpolitika – A Kongói Demokratikus Köztársaságban fennálló helyzetre tekintettel elfogadott korlátozó intézkedések – A pénzeszközök befagyasztása – A felperes nevének az érintett személyek listáján való további szerepeltetése – Indokolási kötelezettség – Védelemhez való jog – A Tanácsnak a korlátozó intézkedések meghosszabbítását igazoló új információk közlésére vonatkozó kötelezettsége – Téves jogalkalmazás – Nyilvánvaló értékelési hiba – A tulajdonhoz való jog – Arányosság – Az ártatlanság védelme – Jogellenességi kifogás”

1. *Intézmények jogi aktusai – Indokolás – Kötelezettség – Terjedelem – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A jogállamiságot megsértő vagy az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményeket elkövető személyek pénzeszközeinek befagyasztása – Minimális követelmények (EUMSZ 296. cikk; a (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, II. melléklet)*

(lásd: 32., 34–36. pont)

2. *Közös kül- és biztonságpolitika – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A jogállamiságot megsértő vagy az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményeket elkövető személyek pénzeszközeinek befagyasztása – Az ilyen intézkedéseket igazoló egyedi és különös okok indokolásban való azonosításának kötelezettsége – Az érintett előtt ismert olyan összefüggésben meghozott határozat, amely lehetővé teszi számára a vele szemben hozott intézkedés jelentőségének megértését (EUMSZ 296. cikk; a (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, II. melléklet)*

(lásd: 33., 41–45. pont)

3. *Európai uniós jog – Elvek – Védelemhez való jog – A hatékony bírói jogvédelemhez való jog – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A jogállamiságot megsértő vagy az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményeket elkövető személyek pénzeszközeinek befagyasztása – A meghozott*

*határozatokat igazoló egyedi és különös okok közlésének kötelezettsége – Azon kötelezettség, hogy lehetővé tegyék az érdekelt számára, hogy megfelelően ismertethesse az álláspontját a vele szemben figyelembe vett indokokkal kapcsolatban – Terjedelem
(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 41. cikk, (2) bekezdés, a) pont; a (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, II. melléklet)*

(lásd: 49., 50., 52. pont)

4. *Közös kül- és biztonságpolitika – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A pénzeszközök befagyasztása – Védelemhez való jog – A felperes nevét az ezen intézkedésekkel érintett személyek jegyzékében fenntartó későbbi határozat – Új indokok hiánya – A Tanács azon kötelezettsége, hogy közölje az érdekelttel a korlátozó intézkedések időszakos felülvizsgálatakor figyelembe vett új bizonyítékokat – Az új bizonyítékok érdekelttel való közlése az észrevételei beszerzése érdekében – Hiány – A védelemhez való jog megsértése
(A (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, 9. cikk, (2) bekezdés, és II. melléklet)*

(lásd: 54–61., 64, 67. pont)

5. *Európai uniós jog – Elvek – Védelemhez való jog – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – Az intézmények azon kötelezettsége, hogy közöljék az érdekelttel a korlátozó intézkedések időszakos felülvizsgálatakor figyelembe vett új bizonyítékokat – Terjedelem – A jogi aktusnak az említett kötelezettség megsértésével kapcsolatos esetleges eljárás kihatás bizonyításától függő jogellenessége – A hatás hiánya a jelen esetben
(A (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, II. melléklet)*

(lásd: 68–71., 73., 76. pont)

6. *Közös kül- és biztonságpolitika – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – Hatály – Az emberi jogok súlyos megsértésének vagy az emberi jogokkal való visszaélésnek minősülő cselekmények tervezésében, irányításában és elkövetésében részt vevő személyek – Fogalom – Az említett cselekményeket a múltban elkövető személyek, akik esetében nincs bizonyíték az ilyen cselekményekben való jelenlegi közreműködésüket vagy részvételüket illetően – Bennfoglaltság – A korlátozó intézkedések meghosszabbításának lehetősége által megerősített értelmezés – Hatékony érvényesülés
(A (KKBP) 2016/2231 és (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, 3. cikk, (2) bekezdés, b) pont és 9. cikk, (2) bekezdés)*

(lásd: 81–84, 86. pont)

7. *Európai Unió – Az intézmények jogi aktusai jogszerűségének bírósági felülvizsgálata – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A felülvizsgálat terjedelme – A felperesnek a megtámadott határozat mellékletében szereplő listára a tisztsége miatt történő felvétele – Az emberi jogok súlyos megsértésének elkövetését*

tanúsító, nyilvánosan hozzáférhető dokumentumok – Bizonyító erő – A bizonyítékok szabad mérlegelésének elve

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk; a (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, II. melléklet)

(lásd: 93–95., 98., 99. pont)

8. *Közös kül- és biztonságpolitika – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A jogállamiságot megsértő vagy az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményeket elkövető személyek pénzeszközeinek befagyasztása – Szempontok – A civil lakosság elnyomása vagy a jogállamiság tiszteletben tartása terén felelősséggel járó funkciók – Mérlegelési hiba – Hiány*
(A (KKBP) 2016/2231 és (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, II. melléklet)

(lásd: 112–115. pont)

9. *Közös kül- és biztonságpolitika – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A jogállamiságot megsértő vagy az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményeket elkövető személyek pénzeszközeinek befagyasztása – A tulajdonhoz való jog korlátozásai – Az arányosság elvének megsértése – Hiány*
(EUSZ 3. cikk, (5) bekezdés, 21. cikk, (2) bekezdés, b) és c) pont, valamint 29. cikk; EUMSZ 215. cikk, (2) bekezdés; az Európai Unió Alapjogi Chartája, 17. cikk, (1) bekezdés, és 52. cikk, (1) bekezdés; a (KKBP) 2016/2231 és a (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat, 5. cikk, (1) bekezdés)

(lásd: 120–133. pont)

10. *Európai uniós jog – Elvek – Alapvető jogok – Az ártatlanság véelme – A Kongói Demokratikus Köztársaságban fennálló helyzetre tekintettel egyes személyekkel és szervezetekkel szemben hozott, a pénzeszközök befagyasztására vonatkozó határozat – Az említett elvvel való összhang – Feltételek*
(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 48. cikk; (1) bekezdés; a (KKBP) 2017/2282 határozattal módosított 2010/788/KKBP tanácsi határozat 5. cikk, (1) bekezdés és 9. cikk)

(lásd: 136–141. pont)

11. *Jogellenességi kifogás – Terjedelem – Jogi aktusok, amelyek jogellenességére hivatkozni lehet – A megtámadott határozat alapját képező általános jellegű aktus – A megtámadott jogi aktus és a vitatott általános aktus közötti jogi kapcsolat szükségessége – Hiány – Elfogadhatatlanság*
(EUMSZ 277. cikk; 2010/788/KKBP határozat, 3. cikk, (2) bekezdés, b) pont; 1183/2005 rendelet, 2b. cikk, (1) bekezdés, b) pont)

(lásd: 145., 146. pont)

12. *Európai Unió – Az intézmények jogi aktusai jogszerűségének bírósági felülvizsgálata – A Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben hozott korlátozó intézkedések – A felülvizsgálat terjedelme – Az általános szabályokra korlátozódó felülvizsgálat – A korlátozó intézkedések elfogadásának feltételei – Az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekmények tervezésében, irányításában és elkövetésében való részvétel – Terjedelem – A jogszabályok egyértelműségét, pontosságát és joghatásainak előreláthatóságát megkövetelő jogbiztonság elvének tiszteletben tartása* (EUSZ 3. cikk, (5) bekezdés, és 21. cikk, (2) bekezdés, b) és c) pont; EUMSZ 275. cikk, második bekezdés; 2010/788/KKBP tanácsi határozat, 3. cikk, (2) bekezdés, b) pont és (KKBP) 2016/2231 tanácsi határozat, (3) és (4) preambulumbekkezdés; 1183/2005 tanácsi rendelet)

(lásd: 147–157. pont)

Összefoglalás

A 2020. február 12-én kihirdetett Amisi Kumba kontra Tanács ítéletben (T-163/18. sz. ügy) és Kande Mupompa kontra Tanács ítéletben (T-170/18. sz. ügy) a Törvényszék elutasította a felperesek, azaz a Kongói Demokratikus Köztársaság Fegyveres Erői (FARDC) 1. védelmi zónájának parancsnoka és Közép-Kasai kormányzója által az Európai Unió Tanácsának azon jogi aktusaival¹ szemben indított megsemmisítés iránti kereseteket, amelyekkel lényegében fenntartották a nevüket a 2010/788 határozat II. mellékletében szereplő, a Kongói Demokratikus Köztársasággal szemben a fenntartható béke ezen országban való megteremtése érdekében bevezetett korlátozó intézkedések által érintett személyek és szervezetek listáján (a továbbiakban: vitatott lista).

Ezek az ítéletek a Kongói Demokratikus Köztársaságban fennálló politikai helyzetnek az elnökválasztás 2016 végén történő meg nem tartása miatti súlyosbodása, valamint a biztonsági helyzet ebből következő romlásának keretébe illeszkednek. A 2010/788 határozat 3. cikke (2) bekezdésének megfelelően a Tanács korlátozó intézkedéseket fogadott el azon személyekkel szemben, akik részt vettek az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményekben a Kongói Demokratikus Köztársaságban. Mivel a FARDC részt vett az erőszaknak a 2016 szeptemberében Kinshasában tartott tüntetésekkel szembeni aránytalan igénybevételében és azok erőszakos elnyomásában, a FARDC 1. védelmi zónája parancsnokának nevét felvették a vitatott listára azzal az indokkal, hogy e minőségében részt vett olyan cselekmények tervezésében, irányításában és elkövetésében, amelyek az emberi jogok súlyos megsértésének minősülnek. Közép-Kasai kormányzójának nevét pedig azzal az indokkal vették fel a vitatott listára, hogy tisztségéből adódóan „felelősség terheli” a biztonsági erők által e régióban 2016 óta alkalmazott „aránytalan erőszakért, erőszakos elnyomásért és bírósági eljárás nélküli kivégzésekért”, ideértve a 2017. februári feltételezett jogellenes emberöléseket is. A Tanács a 2017/2282 határozattal 2017. december 11-én meghosszabbította a felperesek nevének a vitatott listára való felvételét, fenntartva ugyanazokat az indokokat velük szemben. A Közép-Kasai kormányzójával szemben felhozott indokolás ezt követően 2018. április 12-én módosult.

¹ A Kongói Demokratikus Köztársasággal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 2010/788/KKBP határozat módosításáról szóló, 2017. december 11-i (KKBP) 2017/2282 tanácsi határozat (HL 2017. L 328., 19. o.), valamint Alex Kande Mupompa tekintetében a Kongói Demokratikus Köztársasággal szembeni korlátozó intézkedésekről szóló 2010/788 határozat végrehajtásáról szóló, 2018. április 12-i (KKBP) 2018/569 végrehajtási határozat (HL 2018. L 95., 21. o.) és a Kongói Demokratikus Köztársaság tekintetében a fegyverembargót megsértő személyekkel szemben meghatározott, egyedi korlátozó intézkedések bevezetéséről szóló 1183/2005 rendelet 9. cikkének végrehajtásáról szóló (EU) 2018/566 végrehajtási rendelet (HL 2018. L 95., 9. o.).

Keresetük alátámasztására a felperesek több jogalapra hivatkoztak, amelyeket többek között az indokolási kötelezettség és a védelemhez való jog megsértésére, valamint téves jogalkalmazásra alapítottak.

Az indokolási kötelezettség megsértését illetően a Törvényszék megállapította, hogy a 2017/2282 határozatban, valamint a 2018/569 végrehajtási határozatban elfogadott indokolás ismertette azokat az egyedi és konkrét okokat, amelyek miatt a listára való felvételt érintő kritériumok alkalmazandók voltak a felperesekre, amennyiben az ilyen indokolás a feladataikra és az ilyen feladatok folytán az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményekben való részvételükre vonatkozott. E tekintetben a Törvényszék kifejtette, hogy a felperesek nem hagyhatták figyelmen kívül, hogy tisztségükre tekintettel jogkörrel rendelkeztek arra, hogy közvetlenül befolyásolják a FARDC-katonákat és a biztonsági erőket Közép-Kasai tartományban, akiket a szóban forgó indokolásban felelősnek tekintettek a fent hivatkozott súlyos emberi jogi jogsértések elkövetéséért. A Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a megtámadott jogi aktusok indokolása így lehetővé tette egyrészt a felperesek számára, hogy vitassák a nevük vitatott listán való további szerepeltetésének érvényességét, másrészt pedig, hogy a Törvényszék gyakorolhassa jogszerűségi felülvizsgálatát. Az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalapot tehát elutasította.

Ezt követően a védelemhez való jogot illetően a Törvényszék megállapította, hogy bár a felperesekkel szemben a 2017/2282 határozatban elfogadott intézkedések meghosszabbítása ugyanazonokon az indokokon alapult, mint amelyek az eredeti intézkedések elfogadását indokolták, ez nem mentesíti a Tanácsot a felperesek védelemhez való jogának tiszteletben tartása alól, és különösen nem mentesíti azon lehetőség felperesek számára való biztosítása alól, hogy megfelelően kifejthessék álláspontjukat a megtámadott jogi aktusok elfogadása során figyelembe vett bizonyítékokkal kapcsolatban. E tekintetben a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a korlátozó intézkedések biztosítási jellegűek, fogalmilag ideiglenesek, és azok érvényessége mindig a meghozataluk alapját képező ténybeli és jogi körülmények további fennállásának, valamint a hozzájuk kapcsolódó célkitűzés elérése érdekében való fenntartásuk szükségességének a függvénye, amit a Tanácsnak kell értékelnie az említett intézkedések időszakos felülvizsgálatakor a helyzet naprakész értékelésének elvégzésével, és az említett intézkedések hatása mérlegének elkészítésével. A Törvényszék ily módon emlékeztetett arra, hogy a védelemhez való jog tiszteletben tartása magában foglalja, hogy a Tanács korlátozó intézkedéseknek a felperes tekintetében való meghosszabbításáról szóló határozat elfogadása előtt közölje a felperessel azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján a szóban forgó intézkedések időszakos felülvizsgálata során naprakésszé tette azon információkat, amelyek az eredeti elfogadásukat indokolták. A jelen ügyben a Kongói Demokratikus Köztársasággal szembeni korlátozó intézkedésekkel elérni kívánt eredeti célra tekintettel, amely a választások megtartására alkalmas légkör biztosításában és az emberi jogok megsértésének a megszüntetésében állt, a Tanács a felperesekkel szemben alkalmazott korlátozó intézkedések időszakos felülvizsgálatakor köteles volt arra, hogy közölje a felperesekkel azokat az új bizonyítékokat, amelyekkel rendelkezett és amelyek alapján naprakésszé tette nemcsak a személyes helyzetükre, hanem a Kongói Demokratikus Köztársaságban fennálló politikai és biztonsági helyzetre vonatkozó információkat is. A Törvényszék e tekintetben megállapította, hogy a Tanács azáltal, hogy a megtámadott jogi aktusok elfogadása előtt nem szerezte be a felperesek e bizonyítékokkal kapcsolatos észrevételeit, megsértette a felperesek védelemhez való jogát.

A Törvényszék ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy az európai uniós bíróságnak a védelemhez való joggal kapcsolatos szabálytalanság felmerülése esetén meg kell vizsgálnia, hogy az adott ügy konkrét ténybeli és jogi körülményeire tekintettel a szóban forgó eljárás eltérő eredményhez vezethetett volna-e abban az esetben, ha a felperesek a védelmüket e szabálytalanság hiányában jobban biztosíthatták volna. A Törvényszék tehát arra a következtetésre jutott, hogy semmilyen körülmény alapján nem lehetett azt feltételezni, hogy ha a felperesekkel közölték volna a szóban forgó új bizonyítékokat, az érintett korlátozó intézkedéseket velük szemben nem lehetett volna fenntartani. Ez alapján a Törvényszék elutasította a védelemhez való jog megsértésére alapított jogalapot.

Végül a felperesek azt állították, hogy a Tanács tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott jogi aktusokat olyan cselekmények alapján fogadta el, amelyek az elfogadás időpontjában már nem voltak folyamatban, figyelmen kívül hagyva a listaravételi kritériumot, amely jelen időt használt, és azon személyekre vonatkozott, akik „részt vesznek az [...] [az emberi jogok súlyos megsértésének minősülő cselekményekben]”. E tekintetben a Törvényszék megállapította, hogy a korlátozó intézkedésekkel érintett személyek listájára való felvétel kritériumainak meghatározását érintően a jelen idő használata nem jelenti azt, hogy a valamely személy vagy szervezet neve e listára való felvételének alapjául szolgáló cselekményeknek továbbra is fenn kell állniuk abban az időpontban, amikor e felvételtől vagy a listán való fenntartásról határoznak, mivel a jelen idő a jogi meghatározások általános értelmére utal, nem pedig egy meghatározott időszakra. A Törvényszék hozzáfűzte, hogy mivel a Tanács úgy döntött, hogy a felperesek nevének a vitatott listára való felvételére vonatkozó indokolásban azon cselekményekre és az azon fegyveres erőket érintő konkrét helyzetekre hivatkozik, amelyek a felperesek felelősségére jártak el, csupán múltbeli cselekményekről lehet szó. A Törvényszék végül megjegyezte, hogy – e rendelkezés hatékony érvényesüléstől való megfosztása nélkül – a 2017/2282 határozattal módosított 2010/788 határozat 9. cikkének (2) bekezdése, amelynek értelmében „[h]a a Tanács úgy ítéli meg, hogy ezen intézkedések céljai nem teljesültek, az intézkedéseket meg kell újítani, vagy – adott esetben – módosítani kell őket”, megerősíti ezt az értelmezést. A Törvényszék ennél fogva elutasította a téves jogalkalmazásra alapított jogalapot, és a kereseteket teljes egészükben elutasította.